

Lappo, Irina

"Teorija rečevych žanrov", Vadim V. Dementiev, Moskva 2010 : [recenzja]

Etnolingwistyka 23, 295

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Promocja książki, połączona z wykładem Jerzego Bartmińskiego (*Linguistics Worldwiew as a problem of Cognitive Ethnolinguistics*), odbyła się 22 IX 2011 roku w Serbskiej Akademii Nauk w Belgradzie i 26 września 2011 roku w Nowym Sadzie.

SNB

Berezovič Elena L., *Russkaja toponimija v étnolingvističeskom aspekte: Mifopoetičeskij obraz prostranstva*, pod red. A. K. Matveeva, Moskwa: KomKniga, 2010, 240 s.

Książka *Rosyjska toponimia w aspekcie etnolingwistycznym: mitopoetycki obraz przestrzeni* jest wynikiem kontynuacji badań, których efekty zostały opisane w poprzedniej monografii autorki pt. *Rosyjska toponimia w aspekcie etnolingwistycznym: przestrzeń i człowiek* (Moskwa 2009).

W monografii poddano analizie etnolingwistycznej obszerny zasób tradycyjnej toponimii rosyjskiej, zebranej na terytorium Rosyjskiej Północy w trakcie ekspedycji badawczych. Autorka rekonstruuje mitopoetycki obraz przestrzeni odzwierciedlony w toponimii. Rozpatruje idee i symbole odsyłające do ludowych wierzeń przedstawionych w toponimach; podaje charakterystykę toponimów pochodzących od lokatywów sakralnych. Analizie została poddana koncepcja *zavetnogo mesta* (szczególnego, ważnego i tajnego miejsca) w toponimice rosyjskiej. Poza tym w rozprawie na materiale toponimicznych podań zawierających wątki mitologiczne i historyczne szczegółowo zbadano właściwości wzajemnych powiązań systemu toponimicznego z folklorem.

IL

Dementiev Vadim V., *Teorija rečevych žanrov*, Moskwa: Znak, 2010, 600 s.

W książce omawiane są podstawowe założenia teorii gatunków mowy, między innymi: miejsce gatunku mowy w systemie języka, relacje między gatunkiem mowy a aktem mowy, gatunkiem komunikacji, wydarzeniem językowym. Rozpatrywane są gatunki mowy jako środek formalizacji relacji społecznych oraz klasyfikacja gatunków mowy. Wiele uwagi poświęcono związanym z gatunkami mowy ideom Michaiła Bachtina, prześledzono kierunki ich rozwoju we współczesnej nauce o gatunkach. Oglądowi poddano również nowe kierunki rozwoju teorii gatunków mowy: kognitywny i kulturoznawczy.

Szczegółowymi badaniami objęto cztery gatunki mowy realizowane w języku rosyjskim: rozmowę *po duszom*, świecką konwersację, flirt oraz dowcipy lat siedemdziesiątych. *Teoria gatunków mowy* przeznaczona jest dla lingwistów, wykładowców i studentów kierunków filologicznych.

IL

Étnobotanika: rastenija v jazyke i kul'ture, otv. red. V. B. Kolosova, A. B. Ippolitova, St. Peterburg: „Nauka”, 2010, 386 s. [seria „Acta Linguistica Petropolitana. Trudy Instituta lingvističeskich issledovanij RAN”, t. VI, cz. 1, otv. red. N. N. Kazanskij].

Szósty tom serii wydawniczej „Acta Linguistica Petropolitana” dotyczy zagadnień etnobotaniki – teoretycznych (Valeria Kolosova) i praktycznych. Sporo miejsca poświęcono nazwom roślin – fitonimom (Igor Brodski, Julia Koppaleva, Vladimir Napolskich, Maja Kalezić), w tym fitonimom zoonimicznym, stworzonym na podstawie skojarzeń ze zwierzętami (Svetlana Dubrovina). Poruszono także problem metafor bazujących na podobieństwie rośliny i człowieka (Elena Kolosjko) oraz kodu wegetatywnego we współczesnych narracjach o snach (Evgenij Safronov).

Liczenie reprezentowane są artykuły dotyczące językowego obrazu roślin (Elena Sjanova) – goździka (Lidia Nepop-Ajdačić), fiołka i wrzосу (Dorota Piekarczyk), chrzanu (Joanna Szadura) w tradycji polskiej; jodły w folklorze białoruskim (Inna Šved), areka katechu (rodzaj palmy, *Areca katechu*) i pieprzu żuwnego (*Piper betle*) w folklorze filipińskim (Maria Stanukovič); symboliki